

ՅԱԿԵԼՈՒԱԾ „ԱՐԱՐԱՏ“-Ի 1902 Թ. ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ՊԵՏՐՈՍ ՍԻՒՆԵԱՅ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ *

2.

A=260. № 102 Գէորգ. Յուց. Թուղթ, երկաթագիր,
Հայոց ՆԻ և ՆԼ Թ-ին [=Փրկչ 971 և 981 Թ.]: Տեղեկու-
թիւններ այս 2-րի մասին աւելի «Անանիա Շիրակա-
ցի» Արարատ 1896 և Տաշ-ի «Մանր Ուսումնասիրու-
թիւնը, Վիեն. 1895, էջ 202 և յաւելում: [A էջ 178 ա]

Հարցմունք յաղագամարմնաւորութեանն Տեառն զանազան
Վաչագանի Աղուանից իշխանի
ընդ Պետրոսի Սիւնեաց Եպիսկոպոսի և Իմաստասիրի:

[Ա.] Հ[արցումն]. Սահմանել զԱստուածութիւնն կա-
րողութիւն իցէ՞ ումք ընդ սահմանելիս:

— Պատասխ[անի]. Հարկաւոր է ինձ յայտն վայրի
կրկին առնուլ գէմս եւ զերկաքանչիւրսն ամբողջ պահել.
3 վասն զի աստուածային գիրք ոչ միայն բանաւոր կեն-
դանեաց ստեղծանեն գէմս, այլեւ այլոց կենդանեաց, որք
զբանական զաւրութիւնն չափեցին զՀիմունս ամենայն
բանից: Տեղադրութեամբ փոխաբերութեան ազարակին
սահմանաց անհնար է սահմանել զաստուածութիւնն, զի
40 թէ ինքն է տեղի ամենայնի, երկնի և երկրի եւ ամե-
նայնի որ ի նմա են, զիւրդ ոք ընդ սահմանելիսն չա-
փիցէ՝ կողմանս զնելով նմա: Բայց համառաւ բանիւն,
որ ցուցանողն կոչի, իբր սահմանելի է աստուածու-

* Տես «Արարատ» 1902 Թ. յունուար, էջ 80:

Վերագրում A ունի նշանակած լուսանցում հասուածի քուսնամարդ
ձԴԴ A Եպիսկոպոսի և Իմաստասիրի.

Տող 1 A սահմանեալ 5 A ածաին. 8-9 Հմմտ. «Սահման ասի
ի փոխաբերութենէ գիւղից և ազարակային սահմանաց». Սահմ.
Դաւթի, էջ 142. Վենետ. 10 A ամենայն տղամիջում ի 11 A
ի նմայ 12 Հմմտ. «Սահման է բան համառաւ յայտնիչ գոյացու-

Թիւնն, զի եւ Կիւրեղ Աղեկսանդրացի համառաւտ բա-
 45 նիւ սահմանեաց զՀոգին սուրբ ընդդէմ ամբարշտին Սա-
 կեդովնի, քանզի սեռ է եւ ի գոյացուցիչ զանազանու-
 Թեանց | առեալ լինի սահմանաց. այլ ոչ ի տեղւոջն, եւ
 ոչ ի ժամանակէ, եւ ոչ բնաւ ի շարժմանէ, քանզի ան-
 հնար է զշարժութեան տեսական առնուլ ի վերայ սու-
 20 տուածութեանն, որ յարարածոցս կարգեցաւ:

[Բ.] Հարցումն. Ընդէ՞ր մարգարէն ասէ՝ Աստուած ի
 տեղւոջ սրբութեան իւրում:

—Պատ. Ամենայն գիրք ի տեղւոջ ասեն, եւ որք արժա-
 նի եղեն տեսանել զնմանութիւն փառաց նորա բազում
 25 աւրինակաւք այլայլեալս ի միմեանց զդէմս նորա գրե-
 ցին, այլ ոչ զոր ինչ էն. մարդոյ նմանութիւն տեսեալ
 յսկզբանն՝ առաջին գոյացեալ մարդոյն էր. հիւրասիրին
 Աբրահամու՝ հիւրոյ կերպարանաւք, ուստի զմարմնաւոր
 կերակուրսն եւ զլուացարարսն պատրաստէր. եւ Սահա-
 50 կաւ դրոշմեաց իսկ զմեծ խորհուրդն ոչխարով մեռե-
 լութեան նորա գտիեզերակեցոյց մահն: Եւ Յակովբայ՝
 ըմբշամարտիկ ձեւով. եւ աւրինադրին՝ հուր փռեալ
 ի մորենւոջն. եւ ժողովրդեանն՝ պատուանդանաւ ոտից
 ական պատուականի. եւ Յիսուայ՝ զիմաւք սպառազի-
 55 նութեամբ զաւրավարի: Եւ դատաւորացն մասնաւոր
 նմանութեամբ ի միմեանց որոշեալ. եւ յետ այնորիկ յոր-
 ժամ ընդ հարսն խաւսեցաւ մարգարէաւք, եւ ընդ
 Թազաւորսն ի բազում մասունս եւ աւրինակս: Այլ այն
 աւրինակ ըստ ժամանակին խորհրդական տեսութիւնք
 40 էին, զի այնպէս զիջանելով երեւէր, զի տեսեալ լիցի
 անտեսանելին որչափ հնար է արարածոց: Այլ աստուած

Թեան. Առա՞ք Հինգ Դաւթի, էջ 216, 17 A էջ 178, 19 A
 ի վերա 21—22 Սաղմ. Կէ, 6. A ի տեղոջ 23 A ի տեղոջ 31 A
 զտիեզերակեցուոց A յակովբա 32 A ըմբշամարտիկ 33 A ի մորե-
 նոջն և ժողովրդեանն 34 A յիսուա 40 A եին

ոչ է. ի տեղեոջ, եւ ոչ ի ժամանակի. զի թէ ի տեղեոջ է՝ ապա ի պարունակութեան է, եւ անմարմինք ոչ պարունակին. եւ եթէ ի ժամանակի է՝ ապա ընդ ժամանակաւ է. եւ զիսորդ ընդ ժամանակաւ լինիցի ժամանակաց արարիչն:

[Գ.] Հարց. Ընդէր մարդարէքն աթոռ ասեն եւ կառս քառալծեալս:

—Պատ. Տեսութիւն ճշմարիտ է, այլ գոյութիւն ոչ ուրիշ երեւի. մի՞թէ անբան կենդանիք իցեն յերկինս՝ ցուլ եւ առիւծ եւ արծուի, կամ բնաւ թեւք գոն հրեշտակաց, կամ երկթեւեանք, կամ վեցթեւեանք, այլ այնպէս երեւին կերպս ի կերպս, առեալ անմարմին զաւրութեանցն զհեծելոց ձեւ եւ զհիւսանց աւրինակ. քան[զի]

ձող առնուլ եւ լար հիւսանց գործ է եւ երկրաչափաց, զոր Եղեկիել եւ Զաքարիաս տեսանէին: Յորժամ աւերելոց էր Երուսաղէմ հեծեալս եւ եղջիւրս տեսանէին, եւ ձիս աշխէտս եւ պէսպէս պէսակս. եւ յորժամ շինելոց էր՝ հիւսուէնս եւ երկրաչափս. զի զիտասցիս թէ ըստ

ժամանակին տեսիլքն յաճախէին այլափոխեալ. քանզի այսպէս զրեալ էին, թէ ես ի տեսիլս յաճախեցից: Եւ հրեշտակապետն յաւետարանել կուսին զծերունւոյ առեալ կերպարանս, զի մի՛ խռովե[ս]ցի աւրհնեալն, որ ոչ բերէր զգէմն երիտասարդաց: Արդ մի՞թէ հրեշտակք ծերք եւ մանկո՞ւնք իցեն յերկինս: Թեւս ոչ ունին եւ թռուցեալ իջանեն, զի զերագաշարժութիւնն նոցա թեւս

42 A ի տեղոջ 44 A էթէ 47 A յուսանցում հասում ճշե. 49 A գոութիւն 51 A թեւք գոյն 53 A անմարմին A եջ 179ա 54 A քան 55 A երկրափաց տղամիջում չա 56-57 A աւերէլոց էր եմ 58 «2իք աշխէտք և պիսակք և սպիտակք, 2իք պէս պէս պիսակք». Զաք. Ա, 8, Զ, 3, 6: — «Լար շինողաց և ձող չափոյ» Եղեկ. Խ, 3, 5, 8 և այլն. 61 Ոգսէ ԺԲ, 10. 62 A հրշտակապետն A զծերունոյ 63 A խռովեցի 64 A բերեր զգեմս A հրշտակք

կոչեն աստուածային զիրք: Դէմն ոչ ունին զգայարանաց,
այլ նմանութեամբ մարդկան երևին. շրթունս ոչ զւնին
ծաշկեալ բնական կարմրութեամբ, այլ զհրամայեայսն
70 մեզ վայելչագոյնս բարբառին. լեզուս ոչ ունին կրկինս
կամ միատակս եւ բազում ներգործութեամբ կաղմեալ
տեսակարարս բանից, եւ ձայնեն աւետիս բարեաց կան-
խաւ արժանաւորաց:

[Դ.] Հարցումն. Աստուածային առաքեալն ընդէր ասէ.
75 Թէ զլեզուս մարդկան խաւսիցիմ եւ զհրեշտակաց:

—Պատ. Բանականք [են] հրեշտակք, ոչ եթէ ընդու-
նելով իրբն զմեզ, այլ յաւերժականս ունելով: Արդ
յորժամ խաւսին ըստ մերում աւրինակի՝ ի լեզուէ
ասեմք բարբառեալ, իսկ եթէ ասիցէ որ, թէ հրեղէն
80 ունել լեզուս, եւ այն ի տարակ[ուս]անս է, զի լեզուին
ի հարկէ զհետ երթան գործիքն ամենայն շրջանակի:

[Ե.] Հարց. Եւ հրեղէնք ոչ են հրեշտակք:

—Պատ. Եւ կարի քաջ հրեղէնք են հրեշտակք եւ լու-
սաւորք հոգիք ինքնակատարք, ասէ՝ Արար զհրեշտակս
85 իւր հոգիս, եւ զպաշտաւնեայս իւր ի հուր կիզելոյ: Արդ
հրեղէնք են հրեշտակք, բայց քանակութիւն ոչ ունին,
եւ ոչ անդամոց թիւս եւ թեւոց, զի ի միաթեաց մինչեւ
ի բազմաթեւս եւ զատաթեւս եւ կցաթեւս եւ թաղանթա-
թեւ[ս] առ մեզ կենդանեացս են եւ ոչ ի վեր անդ. եւ ոչ
90 գործիս մասնաւորս, եւ ոչ անդամս երևելիս եւ անե-
րևոյթս: Արդ եթէ հրեշտակք այնպէս են, զիարդ ասի-
ցես զարարիչն հրեշտակաց ի տեղոջ կամ տեղեաւ սահ-
մանելի:

67 A դեմն A սգայարանաց 70 A բառբառին 72 A տեսակ, ս.
տողամիջում. արար. [=տեսակարարս] 75 Առ. Կորնթ. ԺԳ, 1. A
զհրեշտակաց 76 A բանականք հրեշտակք ոչ էթէ 79 A բառբառեալ
A էթէ 80 A ունել A ի տարականս 81 A ի հարկէ 82 A հրե-
ղենք A հրեշտակք 83 A հրեղենք A հրեշտակք 84 A զհրաշտակս
85 A զպաշտաւնայս A ի հուր դիզելոյ 84 — 85 Սաղմ. ԺԳ, 4.
86 A հրեղենք են հրեշտակք 87 A մինչեւ եւ 89 A կենդանացս
տողամիջում ե 91 A էթէ հրեշտակք 92 A հրեշտակաց ի տեղոջ.

[Զ.] Հարց. Զի՞նչ են հրեշտակք:

95 — Պատ. [Հրեշ]տակք են հոգի կենդանի, բանաւոր, աներեւոյթ, ի բարի՝ դիւրաշարժ, | և ի չարիս՝ դժուարաշարժ: Բայց զիտա[ս]ցես, ո՞ւրքայ, եթէ ամենայն [ան]-մարմին զաւրու[թիւնք] որոշեալք են ի միմեանց փառաւք և զաւրու[թիւնք] և կայսրանաւք և ինքնատաւարք են:

400 [Է.] Հարց. Հաւանեալ եմ ամենայնիդ, բայց մարգարէն ընդէ՞ր ասէ, [Թէ Աստուած մեր յերկինս և յերկրի, ի ծով և յամենայն խորս:

— Պատ. Մարգարէն այլ ինչ ոչ գիտէ տեղի քան զայդ, և ոչ բնաւ իսկ այլ տեղի, զի իմաստունն ասէ, [Թէ երկինք երկնից չեն քեզ բաւական. և դարձեալ՝ Անդունդք ասացին [Թէ չէ առ իս, և ծով ասաց [Թէ չէ, ընդ ինե. աղէ, ասս՝ նախ քան զերկինս և զերկիր առնել ո՞ւր գտանիցես զտեղին, յորում ասիցես զաստուածու[թիւնն], զի ինքն տէրն մեր այսպէ՛ս ասէ, ի դէմն իմաստնոյն, [Թէ
410 Յառաջ քան զամենայն բլուրս ծնեալ եմ ես. և դարձեալ, [Թէ նախ քան զերկիր զործեալ՝ ես էի, որով ուրախ լինէր տէր: Արդ՝ ուրախ լինէր մինչ ոչ երկինք էին և ոչ երկիր:

[Ը.] Հարց. Մարգարէն ընդէ՞ր ասէ, [Թէ Զարթի՛ր, ընդէ՞ր ննջես տէր:

— Պատ. Այսպիսիք բազում են ասացեալ յաստուածային զիրս և զայս քեզ ցուցանեմ, արքայ: Ննջել

94 A հրեշտակք 96 A եւ 179բ 97 A գիտացես, ո՞ւր արքայ, եթէ
100 A ամենայնիս 101 A երկրի տողաւիցում յ 101-2 Սաղմ. ԺԼԴ,
6. 103 A քան զայլ 104-5 Երր. Թագ. Ը, 27. 111-2 Առաք.
Ը, 30. 114—5 Սաղմ. ԽԳ, 23. 117A արքայ 117—9 Հմմտ. Եփեսեցի

ասեն զիրք զաստուած և զարթնուլ և ծիծաղել և
 բարկանալ. այս ամենայն ոչ են նորա ստորոգի: Զիարդ
 420 հնար է ի քուն ասել զաստուած, որ Ոչ ննջէր և ոչ
 ի քուն երթայ պաշայտյն Խորայելի. զի քուն է ախտ
 անդողդոջ խաղաղանալ ի մարմնի զգայութեանցն, և արթ-
 նութիւն նորին հակառակ՝ լուծումն քնոյ. և ծաղր՝
 անբան շնչոյն ընդարձակութիւն է ի մեզ ջղաւք և մկամք
 425 կատարեալ, և նորին հակառակն՝ ժողովեալ¹ հոծառեսակ
 շնչոյն նեղելոյ, զխոնաւ գոլորշիան ի խելապատակն իրք
 ընդ ագուգայս իջանեն յաշան, որպէս սեխիցն և նմա-
 նեացն ընդ կուռնան առեալ զջուրն. և բարկութիւն
 եռանդն է զսրտին արեանն ի վերածխութենէ մաղձոյ:
 430 Արդ զայսոսիկ ա[խ]տս մարդկայինս զիարդ առնուցուս
 բնաւորապէս ի վերայ պարզ էութեանն, Բայց այսպէս
 իմասցիս. յորժամ մեղանչէր Խորայել և տիրէին նոյա
 թշնամիքն և աղաղակէին ի վեր և ոչ լինէր լսելի, զայն
 քուն անուանեն, և ոչ էր քուն, զի և եղիա այսպանէր
 435 զբաշաղիման, թէ պնդագոյնս կարգացէք միթէ ի քուն
 իցէ աստուածն ձեր. և զբոց այդ իսկ է սովորութիւն.

ասեն զիրք զաստուած և զարթնուլ, բարկանալ, աթոռ ունել զբրո-
 քէս Հաստուած Ապողինարի, 2. 102 Գէորգ. Յուց. էջ
 226բ. 120—1 Սաղմ. ԺԻ, 4. 121 Ա երթա Ա իղի 121 Հմմտ.
 Հայկ. Բառ. «պահայտյն». 121—2 Հմմտ. «եւ այսպիսի ախտ քուն
 է. անդողդոջ խաղաղացեալ ի մարմնին զգայութեանն (այլ ընր.
 ի մարմնի զգայութեանց), նիւսաց. Վաղմ. 2. 456. էջ 144ա, տես
 և ՀԲ. «անդողդոջ». 122 Ա սգայութեանցն 122—3 Հմմտ. «Զի
 քնոյ լուծումն զարթնուլ է». Հաստուած Ապողինարի 2. 102 Գ.
 Յ. էջ 226բ.—«Արթնութիւն է լուծումն քնոյ», Վահր. երբ. (ՀԲ
 «արթնութիւն»): Տես և ՀԲ «ծաղր», մի վկայութիւն այս Ը հար-
 ցումից իբրեւ պիտառ. 126 Ա ի խելապատակն 126—7 Հմմտ. «Ար-
 տասուք . . իբրեւ ընդ ագուգայս իջանեն յաշան», Վահրամ, ՀԲ
 «ագուգայ», 128—9 Հմմտ. «Սրտմտութիւն է եռանդն շուրջ
 զսրտին ի վերածխութենէ մաղձոյ կամ ի պղտորմանէ եղեալ»,
 Նիւս. Բն. 2. 456, էջ 70բ, տես և ՀԲ «վերածխութիւն», 131
 Ա ի վերա Ա այսպես 132 Ա իէզ 134 Ա յայսպաներ 135 Ա թե
 136 Ա ածն

զլուութիւնն բարեգործութեան քուն անուանեն, զերկայնամտութիւնն՝ արթնութիւն, [...] ելն և զայսանէլն՝ ծաղր, զբարերարելն՝ քաղցրութիւն, | արհամարհելն ե[ւ]
 440 զվրէժխնդրութիւնն՝ բարկութիւն, և այլ բազումք այսպիսի են և ասին, որպէս աստուած, հրեշտակ, մարդ, եւ են և ոչ ասին, որպէս անմահ և անապական, յոչինչ յառաջ քան զնա լինելոյն՝ անսկիզբն, զի և ոչ ունի կատարումն՝ անսկիզբն և անապական: Եւ ոչ են և ոչ
 445 ասին, որպէս չար ասել զաստուածութիւնն կամ ի բազմաց գոյացեալ, զի ի բազմաց գոյանալն սկիզբն է լուծանելոյ: Արդ՝ որպէս ասացին՝ անմարմինքն ոչ են ընդ որակութեամբ և ոչ ունին նմանութիւն գունոյ կամ ձեւոյ, կամ այլոց եղանակաց, զի այս ի վերայ արարածոցս է: Եւ թէպէտև մարդն ըստ պատկերի և ըստ
 450 նմանութեան ասի արարեալ, այլ նմանութիւն է և ոչ հաւասարութիւն:

[Թ.] Հարց. Եւ զոր ասացեալդ էիր, թէ Համառաւութեան սահմանելի, աստուածութիւնն, արդ սահմանեա
 455 ինչ:

137 A զլուծին բարեգործութեան 139 A եջ 180ա 141 A են եւ ասին տղամիջում մի անկողոյ և A հրշտակ 144 A անսկիսբն 149 A ի վերա 150 A թեպէտ 154 սահմանեայ 153—176 Այս իններորդ հարցման համառոտութիւնը գտնում ենք Վանականի մօտ՝ «Վանականի Հարցմունք զանազանք և պատասխանիք բարառնաբար», № 258 Գ. Յուլ. թուղթ, բոլորգիր, անթուական էջ 104բ — «Հարցումն Վաչագանա իշխանի և պատասխան Պետրոսի Սիւնեաց վերադիտողի. Զի՞նչ է սահման այդ. — Ած ոչ սահմանի, բայց այսպէս ասել մարթ է, թէ աստուած կենդանի, մշտնջենաւոր, բանական, անախտ, առաջին և երկնային միաս ըստ ինքեան առ նիւթոյ, այլ՝ այլ աւրինակ: Արդ աստուած ասելով զարարչութիւն և զիշխանութիւն նշանակէ և զԵպիկուրեացն զանաստուածութիւն յանդիմանէ, իսկ կենդանի և մշտնջենաւոր ասելով յարարել յաստուածոցն զատուցանէ, և բանական ասելով ի համբոյ հաստուածոցն որոշէ, և ըստ ինքեան ասելով զառանէ և յարարածական խառնակ

—Պատ. Ի տեղադրական և ի բնական սահմանաց բացարձակ է աստուածութիւնն, բայց բանական սահմանաց մարթ է նուրբ և փալած ինչ սահմանել, որպէս յորժամ ասէ, թէ Աստուած է կենդանի մշտնջենաւոր, 460 բանական, անախտ, առաջին և [ւ] երկնային միտս անախտաբար, ըստ ինքեան, առ նիւթոյ. դարձեալ այլ և այլ աւրինակ սահմանի, բայց ի նոյն միտս բերի. Արդ աստուած ասելով զարարչութիւնն և զիշխանութիւնն նշանակէ, և զԵպիկորեանց զանաստուածութիւն յանդիմանէ. 465 իսկ մշտնջենաւոր և կենդանի ասելով ի չա[ստ]ուածոց և յարարելոցն զատուցանէ. և բանական ասելով ի համերց աստուածոցն զատուցանէ. եւ անախտ ասելով յամենայն ախտախանացս զատուցանէ. և ըստ ինքեան ասելով ի բաց բառնայ ի բնութենէն զքուն և զնախանձ 470 և զբարկութիւն: Եւ առաջին և երկնային միտս ասելով զայլ միտս պատկեր նմանեցուցանէ, թէ պարզ և մաքուր առանց ամբոխելոյ: Եւ առ նիւթոյ ասելով զարարաւղ կամացն շարժումն նիւթ և տեսակ ցուցանէ արարածոց իւրոց, և զաստուածութիւնն ցուցանէ աննիւթ և ան- 475 մարմին:

[Ժ.] Հարց. Ասեն հերձուածողքն ի սահմանն Քրիստոսի աստուածային մարմնոյն, թէ Աստուած բանն որդին միածին մա[րդ] է կատարեալ առանց սահմանելոյ, սուրբ է գործն նորա ի նմա առանց կատարելոյ, և իւր առանձ- 480 նաւորութիւն առանց համեմատութեան:

բնութենէս. և առաջին և երկնային ասելով զայլ միտս նմանեցուցանէ, թէ պարզ և մաքուր առանց ամբոխելոյ. և առ նիւթոյ ասելով զարարող կամաց նիւթ և տեսակ ցուցանէ արարելոցս և զաստուածութիւնն ցուցանէ աննիւթ և անմարմին». 156 A ի բանական 161 A ըստ ընքեան 164 Հմմտ. «Քանզի Եպիկուրային է (այլ ընթ. Եպիկուրացւոցն է) ասել, եթէ ոչ է աստուած». Սահմ. Դաւթի էջ 131. 165 A իսս մշտնջենաւոր 168 A ըստ ընքեան 169 A բառնալով 171 A թե 178 A միածինման է 179—180 A եւ իւր անձռանձա-

—Պատ. եթէ որդին աստուծոյ ի մարմինն անսահման է որպէս ասենն, այն որդի աստուծոյ է զոր Պաւղոսն ասէ, թէ Սահմանելոյ որդւոյն աստուծոյ զաւրութեամբ. և Պետրոս ընդ Կոռնեղիոս ասէր, թէ Նա [է] սահմանեալն յաստուծոյ դատաւոր կենդան[եաց] և մեռելոց. և թէ որդին աստուծոյ ի մարմինն անսահման է, և մարմին հոգւով սահմանելի, զի մարմին հոգւով մարդ կենդանի. երկուք ուրեմն են որդիք՝ սահմանեալ մարդ[ոյ] բնութեամբ մարդ ի մարդոյ, և անսահման աստուծոյ բնութեամբ աստուած յաստուծոյ: | Եւ սուրբ է գործն, որ ասացեր, առանց բաժանելոյ, ոչինչ աւելի ետուր քան զմարդարէի, զի սուրբ էին գործք սրբոցն և յաստուծոյ ոչ բաժանեցան. արդ զայս ուսուցանէ Գրիգոր Աստուածաբանն, թէ Աստուած ընդ աստուածս միաւորեալ և ծանուցեալ: Եւ զարձեալ՝ Թէ ոչ բնութեամբ միաւորելով ի մարմինն աստուածային, ապա բազում են աստուածային մարմինք և կոչեցեալք աստուածք. և եթէ առանձնաւորութիւն անհամեմատ է՝ երկու ուրեմն անձինք են, զի առանձնաւորութիւն անձանց է: 200 Առանձնաւորութիւն միայն անձին ոչ է համեմատութիւն առ ինքն, այլ՝ առ այլ առաւել քան զնուազն, կամ նուազ քան զառաւել, կամ հաւասար:

[ԺԱ.] Հարց. Յակոբիկը ասեն, թէ Քրիստոս մի բնութիւն է յերկուց բնութեանց:

203 —Պատ. Ոչ եթէ Յակոբիկը ասացին միայն, [այլ] և սուրբ Հարքն: Արդ թէ մի [ի] սրբոյ կուսէն անուանի ծնեալն, և ինքն է որով ամենայնն մի բնութիւն է, վասն զի և զէմ մի:

ւորութիւն 181 A էթէ 183 A թե A որդոյն 183 Հռոմ. Ա, 4, 184 A կոռնոդիոս 184—5 Գործք. Ժ. 42, 187 A հոգով սահմանելի 186—189 A փակագծուածները ջնջուած են խոնարհութեամբ. 190 A է, 180բ 194 A թե ած ընդ ա. ս 195 A թե 196 A ածային 198 A էթէ 199 A առանձնաւորութիւն 200 A առանձնաւորութիւն A ոչ է 205 A էթէ 208 A դեմ

[ԺԲ.] Հարց. Եթէ մի բնութիւն ոչ այլ ինչ քան զեր-
 240 կու բնութիւնս. զի իր որ յիրէ է՝ այլ է, քան որ ինքն
 ի նմանէ է հարկաւորաբար:

—Պատ. Մի բնութիւն ոչ այլ ինչ է, բայց յերկուց
 միացեալն, բառնալով թուոյն, նոյն յորոց միացաւն,
 անշփոթ և անորոշաբար: Եւ զի ասացեր, թէ իր որ
 245 յիրէ է նոյն է որ ինքն ի նմանէ հարկաւորաբար, և ես
 քեզ ասեմ՝ իր որ յիրէ է, նոյն է որ ինքն ի նմանէ է
 հարկաւորաբար ըստ բնութեանն և պատահման: Սողո-
 մոն ի Ռաւթայ ծնեալն նոյն է ըստ բնութեանն և սահ-
 մանի, և մարդ՝ ի հոգւոյ և ի մարմնոյ գոյացեալ՝ ոչ այլ
 220 ինչ է քան զհոգի և զմարմին, բառնալով թուոյն: Եւ
 եթէ ոչ բառնաս զթիւն՝ երեք բնութիւնք են քո Քրիս-
 տոսին, զի հարկաւորին ոչ է կարելի ինչ, այլ ամենայն
 ի հարկէ շարժեալ նոյնաւրինակ ունել զշարժումն:

[ԺԳ.] Հարց. Միաւորութիւն հաստիչ է էութեանցն
 225 եթէ խափանիչ. թէ խափանիչ է, ապա Քրիստոս ոչ աս-
 տուած է և ոչ մարդ, և եթէ հաստիչ է, ապա Քրիս-
 տոսի երկու բնութիւնք են:

—Պատ. Միաւորութիւն ոչ հաստիչ է և ոչ բարձաւոր
 այլ ժողով ի մի, զոր աւրինակ սահմանական, զի դրա-
 250 ղում բնութիւնս ի մի առնէ, և բաժանականն՝ յայլ և
 յայլս բաժանէ. և զայս ի սահմանէ մարդոյ ծանկցես:
 Եւ դարձեալ՝ միտ զիր, միաւորութիւնն իբր կարէ հաս-
 տատել զէութիւն կամ զբնութիւնն, զի միաւորութիւնն
 պատահումն է և էութիւնքն գոյացութիւնք, և գոյա-
 235 ցութիւնք են բարձաւոր և հաստիչ պատահմանց, և միա-
 ւորութիւնն ժողովէ միայն: Արդ՝ ես քեզ հարցանեմ.

209 A էթէ 211 A է տղամիջում 214 A անշփոթ 219 A ի
 հոգոյ 221 A էթէ A գ A քո քնի 222 A ամենայն 225 A
 էթէ 226 A էթէ 234 A պատահումն

Միաւորութիւնն թէ հաստիչ էութեանց և բնութեանց
 է, որպէս յաւժարիս և կարծես, [արդ] եթէ բնութեանցն
 միայն հաստիչ է, ապա բարձաւղ է անձանցն, եթէ
 240 բարձաւղ է անձանցն, ապա զտանի Քրիստոսն քո ա-
 ռանց անձին. | և եթէ հաստիչ է անձանցն, ապա Քրիս-
 տոսի երկու անձինք են, որպէս նախաւրինակին քո
 նստորի Քրիստոսին. զի չկարես ասել, թէ Բանն աս-
 տուած մարմին առանց անձին էառ, զի այդ հերձուած
 245 Ապոլինարի է: Եւ եթէ մի անձն խոստովանիս աստուա-
 ծային և մարդկային, ապա նոյնաւրինակ մի բնութիւն
 միաւորութեամբ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

[ԺԴ.] Հարց. Քրիստոս աստուած է և մարդ. եթէ
 աստուած ասեմ և մարդ՝ անուանքն զինչ նշանակեն,
 250 բնութիւն թէ անձն. թէ անձն է, ապա Քրիստոսի եր-
 կու անձն է և եղեր դու նստոր. ապա եթէ զբնու-
 թիւնն նշանակեն, ապա Քրիստոսի երկու բնութիւնք են:
 — Պատ. Քրիստոս աստուած է և մարդ, հոգի է և
 մարմին: Եւ շաղկապն ոչ բնութիւն ցուցանէ, ըստ այլ
 255 բառից կապի միմեանց զատանելով, որպէս աստուած՝
 անսկիզբն և անժամանակ, և աստ ոչ երկու բնութիւն
 ցուցանեն Աստուծոյ. և ասացեր թէ անուանքն զինչ
 նշանակեն՝ բնութիւն թէ անձն. ոչ բնութիւն առանց
 անձին նշանակէ և ոչ անձն առանց բնութեան. եթէ
 260 բարձեալ զմիաւորութիւնն խնդրես զնշանակսն՝ այլ բնու-
 թիւն անձամբ. աղէ ասա[ս]ցեն կամ ցուց[ց]են մեզ
 բնութիւն առանց [անձ]ին, զի բնութեան զհետ եր-
 թայ անձն: Արդ՝ եթէ զբնութիւնն նշանակեն անուանքն,
 ապա բարձեալ են աստուածային մարդկային անձինքն.

238 A արդ ջնջուած, էթէ 241 A էթէ A հէ 181ա 242 A որպէս
 245 A էթէ A ածային 246 A բնութին 248 A էթէ տղամիջում
 աւելորդ թ [=թէ թէ] 251 A էթէ 258 A նշանակին 259 A էթէ
 261 A ասացեն A ցուցեն 262 A առանցին զի 263 A էթէ 264 A

- 265 զայդ և ոչ Հրեայք: Զի թէ ամենայն մարդ զմի բնու-
թիւն ունի և զայլ և այլ անձն, այլ զհասարակն ամե-
նայն որ առ ինքն կատարելապէս զհասարակն ունի: Բայց
առաքեալն սուրբ զբաժինս ոչ ուրեք յիշեաց, այլ միա-
ւորութեամբ աստուածութեանն և մարդկութեանն ասէ՝
- 270 Յիսուս Քրիստոս երեկ և այսաւր նոյն և յաւիտեանս,
և դարձեալ՝ Յորոց և Քրիստոս ըստ մարմնոյ, որ է ի վե-
րայ ամենեցուն աստուած աւրհնեալ յաւիտեանս, ամէն.
զի ի միաւորութեանն ոչ մնան բաժանելով սահմանք իւ-
րաքանչիւր և նշանակք, որպէս սահմանէ երանելին Իդ-
- 275 նատիոս վկայն սուրբ՝ Միաւորութեամբ ի մի բնութիւն:

[ԺԵ.] Հարց. Յորժամ ի միաւորութիւն եկին՝ եղեն որ
ո՞չն էին, թէ՛ որ էինն. և թէ որ էինն եղեն՝ ապա
Քրիստոսի երկու բնութիւնք են:

- Պատ. Եղեն որ էինն, և ոչ է երկու բնութիւնք. թէ
280 երկու բնութիւն է զատեալ սահմանաւն՝ ապա լինելն
ի՞նչ է. ոչ կայ այդր աստուծոյ լինել մարդ: Եւ ո՞ւր
տանիս զԱստուածաբանի ասելն ի Զատկի Ճառին, թէ
Ար էրն լինի և ստացիչն ստացանի, և անտանելին տա-
րեալ լինի: Բանս մեր ի ձայնէ և յաւդոյ հաստատեալ է.
- 285 և որ էրն լինի ոչ այլ ինչ քան զնոյն և ոչ երկու բնու-
թիւն. Զերկրորդ բանէ ասեմ և ոչ զառաջնոյ, այլ մի
բնութիւն Բան[ին մարմնացելոյ]՝: Նոյն աւրինակ է և
տեառն մերոյ:

- [ԺԶ.] Հարց. Այս բնութիւնս՝ որ հաւա[տաս լինել]
290 Քրիստոսի, երկու է թէ այլ քան զերկուս:

մարդկան 265 A թե 269 A ածութեանն 270 երբ. ԺԳ, 8.
271—2 A ի վերա ամենե.ցուն 371—2 Հռոմ. Թ, 5: 279 A թե
283 Հմմտ. «Ստացիչն ստանի կամ ստացանի» Աստուածաբան. Ծն.,
Զքր. կթ., Հնորհ. Թղթ. (ՀԲ «ստացիչ»), 286 A զերրորդ ուղղուած
զերկրորդ 286—7 A փակագծուածները խոնարհութիւնից ջնջուած. 289 A
փակագծուածը ոչ ասպակով 290 A բ է

—Պատ. Յերկուց միացեալ և ոչ այլ քան զերկուց միացեալն:

[ԺԷ.] | Հարց. Քրիստոս բնութիւն յաւդական է թէ ոչ. թէ յաւդական է՝ բոլորովիմբ սոսկ է նորա բնութիւն
 295 արտաքոյ յայսմ, եթէ ոչ է՝ ապա Քրիստոս ոչ է յեր-
 բորդութենէն, զի երբորդութիւնն ծանուցեալ է պարզ.
 և եթէ այլ բնութիւն է նորա քան զյաւդականն, ապա
 Քրիստոսի երկու բնութիւն է՝ մի յաւդական և մի
 պարզ:

500 — Պատ. Քրիստոս ոչ է բնութիւն, այլ գոյացութիւն,
 և անունդ Քրիստոս ոչ ունի սահմանական զաւրութիւն,
 և զայս Կիւրեղ Աղեկսանդրացի ուսուցանէ. ի Պարապ-
 մանցն ասէ. Քրիստոսդ անուն ոչ սահման է և ոչ սահ-
 մանի զաւրութիւն, ապա եթէ ասես Քրիստոսի բնու-
 505 թիւնն՝ ապա այսպէս պատասխանեմ. Քրիստոս մարմ-
 նով յաւդական է և հոգւով մարդ, այնու պարզ և աս-
 տուածութեամբն ևս առաւել պարզ, եւ զօրաւրինակ
 մարդ բանական հոգւով հրեշտակաց համագոյ է և ան-
 բան շնչովն անասուն կենդանեաց, և ոչ երկու բնութիւն
 340 ի միաւորութեանն տեսանի, նոյնպէս և Քրիստոս մարմ-
 նով և հոգւով մեզ համագոյ, յաւդականով մարմնով և
 պարզ հոգւով, և աստուածութեամբն՝ Հաւր և Հոգւոյ
 պարզ և տարած էութեանցն: Եւ վասն մարդոյն ուսիր
 ի մարդոյն կազմութեան և բնութեան, զի և առ անա-
 515 սունս հաղորդին և առ հրեշտակս նոյնպէս, և տէրն
 մեր առ Հայր և առ մեզ: Զոր Պրոկղ ասէ, եթէ

291 A քան զբուց 293 A եւ 181բ 294 A բոլորովիմ 295—6 A յեր-
 բորդութենէն 297 A էթէ 298 A քի բ 301 սահմանական 302—4
 Հմմտ. «Քրիստոսդ անուն ոչ սահմանի զօրութիւն ունի և ոչ զուրուք
 զէութիւն». Գիրք Պարապմանց Կիւրղի, Ա. 304 A էթէ 306 A հո-
 գով A այնով պարզ 308 A հոգով հրշտակաց 311 A հոգով 312 A
 հոգով A հոգոյ 315 Հմմտ. Նիւսացու «Տեսութիւն Մարդոյն Կազմու-
 թեան» և նոյն Նիւսացու անունը կրող «Թաղաքս Բնութեան Մար-
 դոյ» գրքերի անուանակոչութեան հետ: 315 A հրշտակս 316 A էթէ

ի խաչին բեւեռեալ լինէր և աթոռ փառաց ոչ մերկա-
նայր. և յայտ է, եթէ Քրիստոս ի խաչին էր մարմնով
առ մարդկան և աստուածութեամբն ընդ Հաւր յաթոռ
520 փառաց, և ընդ մարմնոյն միաւորութեամբ ի խաչին և
ի գերեզմանի:

[ԺԲ.] Հարց. Քրիստոս սահմանելի՞ է, թէ անսահմանելի.
[Թէ ասես թէ սահմանելի է և անսահմանելի, հարցանեմ
թէ ո՞ր բնութեամբ սահմանելի է և ո՞ր բնութեամբ ան-
525 սահմանելի:

—Պատ. Ամենայն նիւթեալքն չորեքկին են, [երկրայ
ի խոստովանելոյ] և երկրայ յերկրայէ, խոստովանեալ
յերկրայէ, խոստովանեալ ի խոստովանելոյ: Եւ բնու-
թեանց չեմ խոստուկ, զի երկրայ ի խոստովանելոյ է:
530 Դու զիմորդ ասես, թէ որով բնութեամբ սահմանելի է,
զի միաւորութիւն ոչ լինի ի բնութիւնս երկուս, որպէս
ասէ Յոհան Ոսկեբերան. և երկրայ յերկրայէ, որպէս
Ղևոն ի Նստորէ: Յայտնապէս Նստոր երկուս անձն ասաց
և երկուս բնութիւնս, վասն Աստուծոյ ծննդեանն երկ-
535 րայ ասացաւ. և Ղևոն երկուս բնութիւնս ասաց, և
վասն անձանց երկրայ ասացաւ: Արդ խոստովանեալ ի
խոստովանելոյ, որպէս անձանցն միաւորութիւն: Բայց
Քրիստոս սահմանեալ է ի Պաւղոսէ, և տեղեաւ և բանիւ
նոյն սահմանեալ է և անսահմանելի և աներևոյթ. և ոչ
540 մոլծանէ անդ բնութիւն սահմանեալ և անսահման: Ապա
եթէ ոչ ի հարկէ դնես Երրորդութեանն | երկուս բնու-
թիւնս և երկուս կամս. զի եթէ Քրիստոս մի ի սուրբ

318 A էթէ A ի խաչին եր 323 A թե ասես 324 A թե A սահմա-
նելի 325 A անսահմանելի 326 A երեքկին որ մեմ ուղղում եմ
չորեքկին 326—7 իսկ փակագծուածք աւելացնում եմ Դաւիթ Անյաղից:
326—8 Հմեջ. «2օրք են որ ներանիւթ են . . . խոստովանեալ ի
խոստովանելոյ, երկրայ յերկրայէ, խոստովանեալ յերկրայէ, երկ-
րայ ի խոստովանելոյ». Վերլուծ. Պորփիւրի, էջ 322 Վենետ.
1833. 328 A ի խոստովանելոյ 332 A ոսկեբերան 341 A էթէ
A է 182ա 342 A էթէ

Երրորդութենէն է և Քրիստոսի երկու բնութիւն է, ապա
 Երրորդութեանն երկու բնութիւնս է և երկուս կամս,
 543 ապա պարտ է հաւատալ ի Հայր և յՈրդի և ի Հոգին
 սուրբ և Քրիստոսի յերկրորդ բնութիւնն և յերկրորդ
 կամսն, և այսորիկ սկիզբն են հակառակութեան ի սուրբ
 երրորդութիւնն:

[ԺԹ.] Հարց. Քրիստոս որով բնութեամբ հաւասար է
 550 ընդ մեզ, և որով ընդ Հաւր:

—Պատ. Ես թէ երկուս բնութիւնս խոստովանէի, ապա
 երկուս կամս ասէի և երկուս կենդանիս, զի զհետ եր-
 թայ: Ազէ ասա, Քրիստոս որով կենդանութեամբ հա-
 ւասար է ընդ մեզ և որով կենդանութեամբ ընդ Հաւր:
 553 Թէ ասես աստուածային կենդանութեամբն հաւասար է
 ընդ Հաւր և մարդկային կենդանութեամբն հաւասար է
 մեզ, ապա ուրեմն Քրիստոս երկու կենդանիք են. ապա
 եթէ ասես թէ շնչակայ կենդանութեամբն հաւասար է
 Հաւր և ընդ մեզ, ապա արարեալ զԵրրորդութիւնն շնչա-
 560 կայն կենդանակիր և եղեն աստուած և մարդիկ՝ ըստ
 քո ասելոյդ՝ կենդանի մի ըստ տեսակի կենդանոյ. և արդ
 հայհոյութիւն չար է ի վերայ Աստուծոյ:

[Ի.] Հարց. Քրիստոս մի՞ բնութիւն է եթէ երկու. թէ
 մի ասես հարցանեմ՝ թէ հասարակ է, թէ յատուկ.
 563 թէ յատուկ է, ապա ուրեմն անձն է. և եթէ հասարակ է,
 ապա ուրեմն դտանի յիւրաքանչիւր անձինս երրորդու-
 թեանն. և եթէ հասարակ ասես և յատուկ՝ այդմ ոչ է
 հնար լինել:

—Պատ. Գրիգոր Աստուածաբանն ասէ. Ո՛վ նոր խառն-
 570 մանս, ո՛վ սքանչելի խառնուածոյս, արդ՝ մի բնութիւն է

343 A երրորդութենն 344 A բ 347 A սիգրն 355 A կենդա-
 նութեան 357 A բ 358 A եթէ A թե 362 A ի վերայ 363 A եթէ
 A թե 364 A հարցանեմ հարցանեմ 367 A եթէ 370 A հա-
 նուածոյս, յնս ՀԲ «խառնուած», 375 A հոգովն

- Քրիստոսի յեա միաւորութեանն, և յէս աստ ոչ ժամանակի նշանս այլ ձե բանից սովորական: Աստուածութեամբն գտանի յիւրաքանչիւր ումէք Երրորդութեանն Հասարակարար: Եւ զինչ անտեղի ասել զայս զմարդ մի բնութիւն
- 575 Հոգւովն, Հասարակ մարմին զաւրութեանց և ի նոսա տեսեալ. զի Հոգւոյ սահման է կենդանի, բանական, անմահ, ինքնաշարժ. նոյն է և ի հրեշտակի. զի ասացեր՝ թէ յատուկ է ապա անձն է, զիմարդ կարէ յատուկ անձն լինել, զի յատուկ պատահումն է և անձն գոյացութիւն:
- 580 Աղէ ասա՛. անձն մարդկային Հասարակ է թէ յատուկ, թէ Հասարակ է՝ ապա ուրեմն գտանի յիւրաքանչիւր անձինս Երրորդութեանն, և եթէ յատուկ՝ ապա Քրիստոսն քո ոչ է յԵրրորդութենէն, զի ունի բաժանաբար զայն, որ Երրորդութիւնն ոչ ունի՝ զանձն մարդոյ յատուկ:
- 585 Զարմանալի է նոր վարդապետութիւնդ, զանձանցն միաւորութիւն անձառելի և հաւատովքս խոստովանի [ի] Քրիստոս և զբնութեանցն միաւորութիւն ոչ անձառելի, այլ ճառելի և քո մտացդ հասանելի: Թէ անձանց հար էր մի անձն լինել, բնութեանցն զինչ անհնարութիւն էր մի բնութիւն լինել:

[ԻԱ.] Հարց. Ի միանալ բնութեանցն բարձա՛ն տարբերութիւնքն եթէ ոչ:

- Պատասխ. | Ոչ բարձան տարբերութիւնքն, քանզի տարբերութեանցն մնալն ոչ խափանումն միաւորութեանցն,
- 595 զի մարդ ի հասարակաց իրէ և յիւրոց գոյացուցաց տարբերութեանցն սահմանելի՝ կենդանի բանաւոր մահ-

376 A Հոգոյ 377 A ի հրշտակի 379 Հմեջ. «Երկու են իրողութիւնք. կամ պատահումն կամ գոյացութիւն». Աւերլուծ. Պորփ. էջ 309: 380 A մարդկան 380—1 A անձս տղամիջում ին 385 A վարդապետութիւնս 388 A մտացս 392 A էթէ 393 A և 182բ 394 A լուսանցագրութիւնն նոյն գրչով չեմ հալա կամ չեմ հաւա [=չեմ հաւան?]. 395 A գոյացուցաց 396—7 A Հմեջ. «Սահմանեմք զմարդ և ասեմք. կենդանի բանաւոր և մահկանացու». Աւերլուծ. Պորփիւրի, էջ 291, 322 և չն.

կանացու. և ոչ հաստատէ զբնութիւնդ, զի տարբերութիւն ոչ է այլ և այլ բնութեան նշանակի զի տեսանեմք ի վերայ միոյ բնութեան, որ ոչ ըստ միաւորութեան է, 400 բազում տարբերս, որպէս ի վերայ հրոյ, զի մարմին անորակ է, վերաբերի սուր, կիզանող, կիզանելոյն և ոչ բնութիւնս աստ այլ և այլ մտաբերութիւնքս:

[ԻԲ.] Հարց. Այս մի բնութիւնս աստուածային թէ մարդկային, թէ աստուածային մարդկային:

405 — Պատ. Մի յերից զմինն խոստ[ով]անիս, զմի բնութիւն աստուածային և մարդկային, որպէս ոսկի ընդ հուր զոյգ:

[ԻԳ.] Հարց. Զինչ էառ ի Մարիամայ, բնութիւն թէ անձն. թէ բնութիւն էառ՝ ապա Քրիստոսի երկու բնութիւնք են, ապա եթէ անձն՝ ապա երկու անձինք են: 410

— Պատ. Աստուած ի կուսէն մարմին էառ անձնաւոր, և զոր աւրինակ ոչ յաւելաւ ի սուրբ Երրորդութիւնն անձն մարդկային, և ոչ բնութիւն յաւելաւ ի սուրբ Երրորդութիւնն: Եւ եթէ երկու բնութիւնք են Քրիստոսի՝ ապա երկու անձինք են, զի ճշմարտութեամբ անձն 415 մարդկային ունէր, որով զգայր չարչարանացն:

[ԻԴ.] Հարց. Ո՞ր բնութեամբ աճէր, աստուածային թէ մարդկային:

— Պատ. Եւ ևս քեզ հարցանեմ. որով անձամբ զգայր 420 չարչարանաց որ հոգայրն և տխրէրն, զի որք զբանական հոգին ոչ ունին՝ ոչ գիտեն տխրել և հոգալ, այլ իբրեւ զոչխար ի սպանութիւն ածեալ լինին. և եթէ աստուածային անձամբ՝ զայդ Ապողինարոսք ժպրհեցան ասել. և եթէ

397 A զբնութիւնդ 399 A ի վերա 400 A բնութիւն սաստ
A մտաբերութիւնք վերելից ս 407 A զոգ 408 A եառ 409 A
բ 410 A էթէ A բ 411 A առ վերելից է [=էառ]. 414 A
էթէ բ 415 A բ 416 A սգայր 419 A սգայր 420 A տխրերն
422 A էթէ 423 A էթէ

մարդկային անձամբն՝ ապա Քրիստոսին երկու անձինք են,
 425 և գտանիս Նստոր: Արդ աստուած բանն անեաց իւրով
 մարմնովն և արամեցաւ իւրով հոգւովն և անտրտում է
 իւրով աստուածութեամբն. և ոչ են երեք, զոր աւրինակ
 ծնաւ ի Հաւրէ և ծնաւ ի մաւրէ և ոչ է երկածին, այլ
 միածին:

3-

Գ ճառքնա. 943 (=Կար. 923), տես վերևը:
 [Էջ 120ա—121ա]

Երանելոյն Պետրոսի Սիւնեաց եպիսկոպոսի
 Յաղագս Հաւատոյ.

Երկնահրաշ և աստուածարեալ ժողովն որ ի Նիկիայ
 եղեալ վասն Ադիոսի ի Կոստանդիանոսէ թագաւորէ: Զի
 աղեքսանդրացին այն արարած զՈրդին Աստուծոյ դա-
 ւանէր, վասն որոյ ժողով եղեալ ազգամամբ սուրբ Հոգ-
 3 ւոյն, տարամերժեալ պարաբարձումն լինէր նմա: Եւ լու-
 սաւորէին զեկեղեցի աստուածասահման կանոնաւ՝ որ
 յերուսաղէմ եպիսկոպոս Մակարիոս, ի Հռովմ Յուլիոս,
 յԱղեքսանդրի Աղեքսանդրոս, յԱնտիոք Եւստաթիոս, ի
 Կոստանդինուպաւլիս Աղեքսանդրոս, ի Հայս սուրբն Գրի-
 40 գոր:

Իսկ Կոստանդինուպաւլսի ժողովն վասն Մակեդոնի
 հոգեմարտին եղև, որ հայհոյէր զՀոգին սուրբ և ոչ Հաւր
 և Որդւոյ յէութենէ ասէր, այլ որպէս արբանեակ և
 սպասաւոր հրամանաց Հաւր, որպէս զմի որ ի հրեշտակաց:
 43 Յաղագս որոյ ժողովեալ ի Կոստանդինուպաւլիս պատրիարք
 թուով հարիւր և յիսուն պարաբարձումն առնեն նմա և